

“Uganda Planı”

Afrika'nın Filistin'i olabilirdi

1905 yılında siyonist delegeler bugünkü Batı Kenya'ya “yerleşimci sömürgeci” olarak yerleştirilme önerisini kabul etmiş olsaydı ve yerel halk Filistinlilerin yaptığı gibi Siyonist hegemonya ve işgale karşı direnmeye çalışsaydı, Gazze'de şu anda tanık olduğumuz soykırımın benzerine maruz kalabilirdi. Siyonizm nereye giderse gitsin insanlığa sunacağı tehlike; apartheid, şiddet, etnik temizlik ve soykırımdan başka bir şey olmayacaktı.

Kenan Toprak

İnönü Üniversitesi Afrika Araştırmaları Merkezi Araştırmacısı

16 Ocak 2024, Yeni Şafak (Düşünce Günlüğü)

Tarihsel olarak sömürgeciliğin iki versiyonu vardı. Birincisi; 15. yüzyılda “büyük keşifler”le başlayan, Avrupa'nın diğer kıtaları sömürmesi yönünde büyük bir hareket olarak gelişen ve tarihe “sömürgecilik” adıyla geçen bir girişimdi. İkinci versiyonu ise yabancı güçler için temel kaynak olarak kabul edilen yerlilere ait toprakların kalıcı olarak işgale uğraması, yerli nüfusun yerinden edilmesi veya boyun eğdirildiği, genelde Avrupalıların kitlesel yerleşimi ve büyük demografik karışıklığı içeren yerleşimci sömürgeciliğiydi. Bu tür sömürgeciliğin görüldüğü yerler Kuzey Amerika, Güney Afrika, Yeni Zelanda, Avustralya. Ve son olarak Filistin'de işgalci olarak varlığını sürdüren İsrail “yerleşimci sömürgeciliğin” bir diğer örneğini oluşturuyor.

İNGİLİZLERİN İLK TEKLİFİ REDDEDİLDİ

Siyonistlerin, Filistin toprakları üzerinde yerleşimci sömürgeciliğe başladığı 14 Mayıs 1948'ten önce, emperyalistler tarafından kendilerine dünyanın çeşitli yerlerinde toprak arayışı için birçok seçenek sunulmuştu. Bu planlardan biri İngiliz emperyalizmi ve Siyonizmin Filistin odaklı yerleşimci sömürgeciliği projesinden önce İngiliz sömürge Bakanı Joseph Chamberlain tarafından günümüzde Kenya sınırları içerisindeki “Uasin Gishu” topraklarında

bir Yahudi kolonisi veya yerleşim yerinin kurulması fikrini içeren bir teklifti. Sömürgeciler Berlin Antlaşmasında Afrikalılara söz hakkı vermediği gibi, İngilizlerin Siyonistlere “Uganda Planı” dahilinde vaat ettiği topraklar içinde çoğunluğu Masailerden oluşan yerel halkın görüşlerine başvurmamıştı. Uganda planı olarak bilinen bu girişim, yüzbinlerce Doğu Avrupalı Yahudi'nin o zamanlar Uganda Koruma Bölgesi'nin bir parçası olan ve şu anda Kenya sınırları içinde yer alan bölgeye taşınmasını sağlamayı amaçlıyordu. 1903 yılında İsviçre'nin Basel kentinde düzenlenen Altıncı Siyonist Kongresi, araziyi araştırmak ve girişim için uygunluğunu rapor etmek üzere üç kişilik bir komisyon gönderdi, ancak 1905'te yapılan Yedinci Siyonist Kongre'sinde, araştırma komisyonunun raporlarının olumsuz yönlerini ele alan Siyonist hareket Uganda Planı'nı reddetti. Böylece, Afrika'nın kalbinde oluşturulmak istenen yerleşimci sömürgeci bir devletin oldukça kısa ve belki de tuhaf girişimi sona erdi.

SIYONİZM ANCAK SOYKIRIM GETİRİR

Bir asır önce Siyonist hareketin delegelerinden İsrail Zangwill tarafından söylenen “*Doğu Afrika'da vahşi hayvanlar var ama Kudüs'te daha vahşi yaratıklar var. Dini fanatikler (düşman Müslümanlar) var*” söylemi ile mevcut İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant'ın, “*İnsansı hayvanlarla savaşıyoruz ve ona göre hareket edeceğiz.*” söylemi Siyonistlerin geçmişten günümüze kadar bakış açılarının değişmediğini gösteren en önemli göstergelerden birisidir.

Siyonistlerin eğilimleri, Zangwill ve Gallant'ın sözleri göz önüne alındığında, Siyonist delegeler bugünkü Batı Kenya'ya “yerleşimci sömürgeci” olarak yerleştirilme önerisini kabul etmiş olsaydı ve yerel halk Filistinlilerin yaptığı gibi Siyonist hegemonya ve işgale karşı direnmeye çalışsaydı, Gazze'de şu anda tanık olduğumuz soykırımın benzerine maruz kalabilirlerdi. Aynı zamanda yerli nüfus ya tamamen köleleştirilmiş ya da daha kötüsü bugüne kadar yok edilmiş olabilirdi. Siyonizm, nerede kök salmış olursa olsun ve nereye giderse gitsin insanlığa sunacağı tehlike; apartheid, şiddet, etnik temizlik ve soykırımdan başka birşey olmayacaktı.

SÖMÜRGEÇİLİĞİN ÇAĞDAŞ TEKRARI

Filistin'de - hem Gazze'de hem de Batı Şeria'da - tanık olduğumuz şey, sömürgeçiliğin ve onun tezahürlerinin çağdaş bir tekrarıdır. Bugün Filistin'deki İsrail, Kenya'da, Hindistan'da, Zimbabve'de (eski adıyla Rodezya) ve sömürgeleştirilmiş dünyanın çeşitli yerlerindeki

İngilizlerdir. İsrail, Vietnam'da Amerika Birleşik Devletleri, Namibya'da Almanlar, Güney Afrika'da Boerler ve İngilizler, Cezayir ve Haiti'de Fransızlar, Kongo Demokratik Cumhuriyet i'nde (eski adıyla Zaire) Belçikalılar ve Latin Amerika'da Portekizliler ve İspanyollardır. Bu yönüyle Avrupalı sömürgecilerin aşağı halklar ve medeniyetsiz barbarlar olarak gördükleri varlıkların yok edilebilirliğini rutin olarak meşrulaştırdığı bir çağa dayanan Siyonizm'in kökenleri İsrail'in mevcut vahşetine damgasını vururken, dünyanın birçok yerindeki insanların, kendi anılarını Filistin tarihiyle birleştiren aynı sömürgeci şiddet olaylarını neden tanıdıklarını açıklamaktadır.

Yerleşimci sömürge oluşumları Avrupalı güçler tarafından oluşturulduğu gibi, İsrail'in Filistin'deki yerleşimci sömürgeciliği 20. yüzyılın ilk yarısında egemen emperyal güç olan Londra'nın kararlı desteği ile meydana getirildi. Yerleşimci sömürgeciliğin oluşumuna katılan bireyler, sömürgeci devletin destekçileriyle birlikte sıklıkla bir tür istisnacılık iddiasında bulunarak en korkunç zulümleri gizlemek için retorik stratejiler geliştirdiler. Örneğin, *American Settler Colonialism: A History* kitabının yazarı Walter L.Hixson, ilk Anglo-Amerikan yerleşimcilerin Kuzey Amerika'ya ayak basmasından bu yana kendilerini, ele geçirecekleri “bakir topraklar”ın ilahi olarak seçilmiş kaşifleri olarak hayal ettiklerini ve yayılmalarını meşrulaştırma ve kendi hak sahibi olma fikirlerini, özellikle de sömürgeciliğin ilahi misyonuna olan inancı vurgulamaya devam eden “Manifest Destiny” fikrini oluşturduklarını belirtmektedir. Buna benzer olarak Siyonist hareket Yahudilerin “seçilmiş halk” statüsüne işaret ederken, Fransa “uygarlaştırma” misyonunun vaatleri ile sömürge girişimlerini haklı çıkarmayı amaçladı.

AFRİKA FİLİSTİN'İN YANINDA YER ALMALI

Siyonist yerleşimci devlet, Filistin'de uyguladığı apartheid politikalar ile Asya, Afrika ve diğer bölgelerdeki beyaz yerleşimci devletlerin çeşitli ayrımcı rejimlerinin kendisine öğretebileceği tüm dersleri uygulamıştır. Özellikle Güney Afrika'daki apartheid ile günümüz İsrail apartheid'i arasında pek çok benzerlik bulunmaktadır. Güney Afrika apartheid'i, yerleşimci sömürgeciliği ve yerli nüfusun zorla yerinden edilmesi, sömürgeleştirilenlerin farklı haklara sahip farklı gruplara bölünmesi, hareket üzerindeki ciddi kısıtlamalar ve direnişin şiddetle bastırılmasıyla karakterize edildi. Bunların hepsi Siyonist rejimin Filistin halkı üzerinde uyguladığı temel özellikleridir.

Nihayetinde Batı'nın sömürge ideolojilerine dayanan ve Batı emperyalizminin desteklediği İsrail'in askeri-endüstriyel kompleksine karşı Afrika ulusları tarihsel olarak bağımsızlık ve kendi kaderini tayin etme mücadelelerini deneyimlemesi, Filistin halkıyla dayanışmayı mecburi kılmaktadır. Çünkü Siyonistlerin yerleşimci- sömürge girişimi Afrika'daki tüm sömürgecilik karşıtı halklara bir meydan okumadır. Bundan dolayıdır ki, Filistin mücadelesini mevcut dönemde uluslararası dayanışmanın bir zorunluluğu haline getiren şey yalnızca acıların derinliği değil, aynı zamanda emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı küresel direnişin daha geniş bağlamı içindeki mücadelenin merkezi konumudur.